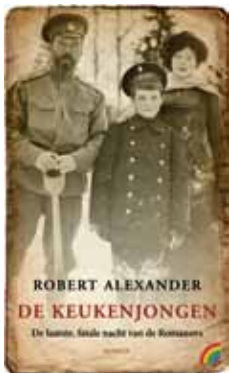

REVOLUTIE

Honderd jaar na de Russische Revolutie

Robert Alexander, *De keukenjongen. De laatste, fatale nacht van de Romanovs*, Uitgeverij Rainbow, 256 pagina's (€ 9,00)

DE ROMANOVS

Wie meent dat we nu in roerige tijden leven, doet er goed aan eens honderd jaar terug te gaan in de geschiedenis. In 1917 was de Eerste Wereldoorlog in een patstelling terechtgekomen. Terwijl de soldaten op het slagveld crepeerden, braken in steeds meer landen stakingen, opstanden en revoluties uit. Zo ook in Rusland.

Door **Caroline van der Lee**

Over de Russische revolutie en de tsarenfamilie Romanov is in de Hermitage in Amsterdam de tentoonstelling '1917. Romanovs & Revolutie. Het einde van een monarchie' te zien. Aan de hand van kunstwerken, persoonlijke voorwerpen, kleding van de Romanovs, kopieën van officiële stukken, foto's, filmpjes en zelfs een moordwapen wordt het verhaal verteld van de Russische omwenteling en het einde van driehonderd jaar Romanovbewind.

Lopend door de werkelijk beeldschone tentoonstelling voel je de verontwaardiging over de kloof tussen de ongekende luxe van de adel en welgestelde bourgeoisie en de schrijnende armoede van burgers en boeren. Verontwaardiging die ook Tsaar Nicolaas II ten deel valt. Ook de familie Romanov baadde in rijkdom. De tsaar voerde een autoritair bewind en van enig begrip voor de bevolking was geen sprake. Maar de expositie laat ook een andere kant van de tsaar zien: die van een zachtaardige, teruggetrokken man, een toegewijde echtgenoot en een liefhebbende vader van vier dochters en een ziekelijke

zoon. De bezoeker komt hierdoor zo dicht bij de tsaar en zijn familie dat zelfs de meest geharde revolutionair toch sympathie voor hen gaat voelen en mededogen met hun gruwelijk lot. Ambivalente gevoelens worden ook opgeroepen door *De keukenjongen* van de Amerikaanse thrillerauteur Robert Alexander. Deze historische roman beschrijft de laatste weken van de familie Romanov, wanneer ze zijn opgesloten in een villa in Jekaterinenburg, de poort naar Siberië. Hier waren de Romanovs naartoe verbannen nadat Nicolaas II in februari 1917 was gedwongen om afstand van de troon te doen. Uiteindelijk werd de hele familie, inclusief bedienden, hier op 17 juli 1918 door de bolsjewieken afgeslacht.

Uitgangspunt van *De keukenjongen* is een dagboekantekening van tsarina Alexandra op 16 juli, een dag voor de executie. Ze schrijft zich zorgen te maken over het plotselinge vertrek van een keukenjongen, Leonid Sednyov (Leonka). Alexander laat deze keukenjongen aan het eind van zijn leven terugblikken op zijn tijd bij de Romanovs. Op cassettebandjes vertelt de inmiddels hoogbejaarde man over een plan om de tsaar en zijn familie te bevrijden uit hun gevangenschap. Als keukenhulpje zou hij een cruciale rol hebben gehad in de contacten tussen de gevangenen en de bevrijders, maar was hij

ook de oorzaak van de desastreuze afloop. Of ligt het toch allemaal net anders?

De keukenjongen is een handige mix van feiten en fictie. Alexander vlecht ze tot een spannend en inlevend verhaal. Ook in dit boek ontstaat genegenheid voor de laatste Romanovs, omdat Alexander de tsaar en tsarina beschrijft als lieve mensen, die vooral dol zijn op elkaar. Met de tsarevitsj en zijn zusjes vormen ze een charmante warme familie, levend tussen hoop en vrees in een villa in Jekaterinenburg tijdens de bloedhete Siberische lente.

Nicolai II en zijn familie zijn niet slecht. Hun grootste fouten zijn dat ze behoren tot een elite en vervreemd zijn van de Russische bevolking. En daarmee is deze roman gelijk ook weer angstwekkend actueel.

VERDER LEZEN

De jonge Amerikaanse journalist John Reed was een van de weinige westerlingen die de Oktoberrevolutie in Rusland van nabij meemaakte.

In *Tien dagen die de wereld deden wankelen*, geeft Reed een meeslepend ooggetuigenverslag van de toespraken van Lenin, de bestorming van het Winterpaleis en de bezetting van fabrieken.

Het boek is een fascinerend en goed geschreven verslag van een kantelpunt in de geschiedenis.

John Reed, *Tien dagen die de wereld deden wankelen*, Uitgeverij Schokland, 320 pagina's (€ 24,00)